

PROTOCOL PER GESTIONAR ELS DANYS PER A LA SALUT I ELS INCIDENTS

Acord del Consell de Govern de 26 d'abril del 2023

1. OBJECTE

Aquest protocol documentat té com a finalitat establir:

- Els criteris essencials, de caràcter mínim, per gestionar els successos ocorreguts en el seu àmbit d'aplicació, de manera que es concreti com s'ha de procedir tant en el moment mateix de la seva materialització, com en la posterior gestió i tramitació de la documentació que es genera, així com en la investigació de les causes i la planificació de les mesures que s'han d'implantar perquè no es torni a produir.
- El sistema de responsabilitats en l'aplicació del protocol.

Els objectius específics són dos:

- Sistematitzar la gestió dels esdeveniments ocorreguts en ocasió del treball o com a conseqüència d'aquest, que han evidenciat la insuficiència de les mesures preventives existents i que han generat, o podrien generar, un dany per a la salut.
- Establir unes pautes d'actuació derivades de l'obligació legal de registrar, notificar o comunicar i investigar els danys per a la salut produïts en ocasió del treball o com a conseqüència d'aquest, d'acord amb el que estableix l'article 16.3 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

2. ÀMBIT D'APLICACIÓ

2.1. Àmbit d'aplicació objectiu: aquest protocol és d'aplicació a tots els incidents, malalties professionals i lesions conseqüència d'un accident de treball, amb baixa i sense baixa mèdica, patits en l'exercici de l'activitat professional o com a conseqüència directa d'aquesta.

En concret, es registraran i s'investigaran:

- Tots els accidents que hagin causat un dany als treballadors, així com els indicis de malaltia professional.
- Tots els incidents amb pèrdues materials significatives o que impliquin aturada de procés.
- Els accidents i els incidents que, potencialment o canviant alguna condició, podrien haver tingut conseqüències greus.

- Altres que, a judici del/de la cap de secció, o d'unitat de gestió i administració, o l'investigador o investigadora principal responsable d'un projecte de recerca, sigui convenient investigar.

2.2. Àmbit d'aplicació subjectiu: la persona o persones afectades per l'accident de treball o la sospita de malaltia professional han de ser empleats públics de la UPF.

En el marc de la coordinació d'activitats empresarials, cada empresa concurrent en el centre de treball de la Universitat informará, al o la responsable de contracte designat per la UPF o a l'investigador o investigadora principal responsable d'un projecte de recerca, dels accidents i malalties professionals que pateixin els seus treballadors com a conseqüència de les activitats desenvolupades, en especial, els causats per agents que puguin afectar la seguretat i la salut dels treballadors de qualsevol de les empreses concurrents.

2.3. Àmbit d'aplicació organitzatiu: l'incident o el dany per a la salut s'ha de produir dins l'àmbit organitzatiu i/o de prestació de serveis de la UPF, és a dir:

- dins de qualsevol dependència universitària, o bé,
- fora de les dependències universitàries, sempre que l'incident o el dany per a la salut es produeixi en el marc d'una activitat o d'un servei organitzat per la Universitat.

3. DEFINICIONS

3.1. Accident de treball: materialització d'un risc laboral en un sinistre o succés advers i no desitjat que es presenta de manera brusca i inesperada, tot i que normalment evitable, que interromp la continuïtat normal de la feina, que causa lesions o danys similars sobre la salut dels treballadors i que pot produir o no una incapacitat laboral.

És un tipus de dany a la salut recollit el Reial Decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social (art. 156) com a tota lesió, física o psíquica, ocorreguda a la feina o en ocasió de la feina i que determina prestacions específiques en el context de la Seguretat Social.

La definició legal d'accident de treball inclou els accidents que pateix el treballador dins el centre de treball, els que pateix el treballador en anar o tornar del lloc de treball (accident *in itinere*), els que pateix el treballador en ocasió del compliment de les ordres de l'empresari fora del centre de treball (accident *in missio*) i les malalties no classificades com a professionals.

3.2. Accident de treball amb baixa: el que pateix una persona en l'exercici de la seva activitat professional o com a conseqüència directa d'aquesta i que la incapacita per continuar les seves tasques laborals habituals com a mínim durant 24 hores després del succés.

3.3. Accident de treball sense baixa: el que pateix una persona en l'exercici de la seva activitat professional o com a conseqüència directa d'aquesta i que, tot i provocar una lesió que precisa d'assistència mèdica, li permet continuar desenvolupant les seves funcions el mateix dia o a l'endemà del succés.

3.4. Accident de treball *in missio*: aquell que es produeix en trànsit, durant el desplaçament del treballador a una destinació diferent de la seva habitual, per tal de desenvolupar activitats laborals.

3.5. Accident de treball *in itinere*: aquell que es produeix en trànsit, durant el desplaçament d'anar o tornar de la feina a la residència del treballador.

3.6. Danys per a la salut derivats del treball: les malalties professionals, les patologies o les lesions patides amb motiu o en ocasió del treball (art. 4.3 de la Llei de prevenció de riscos laborals). S'hi inclouen els accidents de treball, les malalties professionals i altres patologies derivades del treball, i tant les lesions físiques com el dany psíquic.

El marc normatiu concret que regula els danys derivats del treball el conté la Llei general de la Seguretat Social, que en el seu articulat defineix els conceptes d'accident de treball i de malaltia professional.

Els danys classificats com a altres patologies derivades del treball són les que, tot i que són malalties que es contrauen per les condicions laborals deficientes, la seva aparició està influïda també per altres factors extralaborals, com poden ser factors biològics, genètics o ambientals. Sovint és molt complicat assenyalar un únic origen d'aquest tipus de patologies i de vegades es denominen patologies inespecífiques.

3.7. Dependències del centre de treball: qualsevol àrea, edificada o no, del campus de la Universitat en la qual els empleats hagin de romandre o a la qual hagin d'accedir per raó de la seva feina.

3.8. Incident: materialització d'un risc laboral en un succés o sinistre que no provoca dany a la salut de les persones però que sota determinades circumstàncies pot produir-les i pot ser considerada font de risc per als empleats. Aquest concepte inclou els accidents blancs, aquells que no generen dany físic a les persones, però sí que generen un dany material.

3.9. Investigació d'un succés: procés metòdic, sistematitzat, objectiu i ordenat que té per objectiu deduir la seqüència dels fets ocorreguts i desencadenants del succés i, a partir d'aquests, identificar-ne les causes per determinar-ne per què ha passat,

prioritzar-les i dissenyar i implantar mesures preventives i/o correctores encaminades tant a eliminar les causes per evitar la repetició en un futur d'esdeveniments idèntics o similars, com a aprofitar l'experiència per millorar la prevenció a l'organització.

La finalitat d'una investigació és donar resposta a preguntes i suposicions, o fer les hipòtesis que correspongui en unes circumstàncies concretes quan les proves no permeten establir causes clares, per tal d'arribar a unes conclusions que ens permetin dissenyar i implementar mesures correctores.

Aquestes mesures estaran encaminades, tant a eliminar les causes que han provocat el succés no desitjat, com a millorar la prevenció, i es podran extrapolar a altres llocs de treball.

3.10. Lesió: dany ocasionat sobre les persones, derivat d'un accident.

3.11. Malaltia agreujada pel treball: patologia no derivada del treball, els signes i/o símptomes de la qual sí que estan agreujats per l'activitat laboral.

3.12. Malaltia laboral o derivada del treball: alteració de la salut que té en la feina un vincle causal que ha contribuït al fet que es produeixi (encara que no en sigui l'única causa). Generalment, és deguda a exposicions cròniques i sostingudes a un contaminant, sovint a poca concentració. Des del punt de vista tècnic, la patologia derivada del treball consisteix generalment en el deteriorament lent i gradual de la salut del treballador, produït per una exposició crònica a factors de risc, tant els produïts per l'ambient en què es desenvolupa la feina com per la manera com està organitzada. En el context de la Seguretat Social no tenen condició d'accident de treball ni de malaltia professional i es considera que constitueix malaltia comuna.

3.13. Malaltia professional: tipus de dany a la salut recollit a la Llei general de la Seguretat Social (art. 157) com la contreta a conseqüència de la feina que s'executa per compte d'altri, en les activitats que s'especifiquen en el quadre de malalties professionals establert legalment, i que sigui provocada per l'acció dels elements o les substàncies que s'indiquen en aquest quadre per a cada malaltia i que determina prestacions específiques en el context de la Seguretat Social.

El Reial Decret 1299/2006, de 10 de novembre, aprova el quadre de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social, i estableix criteris per comunicar-les i registrar-les.

Les malalties professionals comporten costos econòmics, directes i indirectes, els quals no són assegurables en una gran part, de la mateixa manera que passa amb els accidents de treball. Per això, el sistema de gestió de l'organització ha de preveure aquests costos, que podrien fins i tot arribar a posar en perill la seva viabilitat econòmica en afectar el seu compte de resultats.

3.14. Metodologia d'actuació: tècnica analítica que, amb posterioritat a la materialització d'un succés, persegueix conèixer el més fidelment possible quines circumstàncies i situacions de risc s'han donat per possibilitar-la. Als efectes d'aquest protocol s'utilitzarà el mètode de l'"arbre de causes".

3.15. Registre de successos: document que concentra totes les dades de l'incident o dany per a la salut ocorreguts a la Universitat i de la persona o persones afectades.

3.16. Volant assistencial: document amb el qual la Universitat sol·licita a la Mútua d'Accidents de Treball i Malalties Professionals a la qual està associada que ofereixi assistència sanitària a un treballador que cotitza al règim general de la Seguretat Social i que ha patit un accident laboral o una malaltia professional.

En el volant s'aporta informació de les circumstàncies en què s'ha produït el succés, i mitjançant aquest document s'estableix un protocol de comunicació que afecta els circuits de declaració d'accidents laborals o de malalties professionals des del seu inici.

4. RESPONSABILITATS

Les funcions i les responsabilitats de gestió preventiva es troben distribuïdes entre els diferents nivells jeràrquics de la Universitat, d'acord amb la legislació vigent i amb l'apartat 4.3. Integració de la prevenció en el sistema de gestió de la secció I, "Política de seguretat i salut en el treball", del capítol II, "Sistema de prevenció de riscos laborals", del Manual de gestió del Pla de Prevenció de Riscos Laborals, aprovat per Acord de Consell de Govern de 14 de desembre del 2018.

Pel que fa a la implantació d'aquest protocol, les obligacions específiques de gestió preventiva es distribueixen entre els òrgans de la UPF de la manera que s'estableix en els apartats següents.

4.1. ÒRGANS D'ÀMBIT GENERAL

4.1.1. El rector o rectora, com a màxima autoritat universitària, és el responsable de dotar la Universitat dels mitjans humans, tècnics, materials i econòmics necessaris, així com de definir i aplicar la seguretat i la salut dels empleats segons els criteris establerts al Pla de Prevenció de Riscos Laborals i la legislació vigent, i és l'òrgan competent per desenvolupar en les seves polítiques de govern les accions necessàries per aconseguir la seva integració efectiva.

Sobre aquest òrgan recau el deure de seguretat i l'obligació de protegir els empleats de la Universitat davant els riscos laborals. Per això, ha de vetllar en tot moment per la seva seguretat i salut en tots els aspectes relacionats amb la feina.

4.1.2. El gerent o gerenta és el responsable de proposar el pressupost necessari per assumir les activitats que hi estan associades.

4.1.3. El Comitè de Seguretat i Salut en el Treball, com a òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de la UPF en matèria de prevenció de riscos laborals, ha de proposar l'aprovació d'aquest document al Consell de Govern. Aquest Comitè ha d'analitzar els incidents i els accidents, amb baixa i sense baixa, i les malalties professionals que siguin notificats i fer el seguiment de les mesures preventives i correctores proposades.

4.2. ÒRGANS D'ÀMBIT ESPECÍFIC

4.2.1. La Comissió d'Investigació de Successos és l'òrgan encarregat d'investigar els incidents o accidents de treball i les malalties professionals, estudiar les causes que els han produït i proposar les mesures adequades per tal que no es repeteixin ni se'n produeixin de nous.

4.2.2. El vicegerent o vicegerenta de l'Àrea de Persones i Desenvolupament Organitzatiu ha de col·laborar en les accions necessàries per implantar i aplicar

aquest protocol, impulsant-ne el seguiment, la revisió i l'actualització i vetllant pel seu compliment.

4.2.3. L'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut, com a servei especialitzat, ha de registrar els successos notificats i custodiar els informes de resultats de la investigació, revisar l'avaluació de riscos del lloc de treball o àrea on s'ha produït el succés i incloure les mesures preventives o correctores proposades en l'informe d'investigació en la planificació general de l'activitat preventiva, així com valorar l'eficàcia de les mesures executades. Aquesta unitat administrativa és l'encarregada d'assessorar en les investigacions, sempre que el comandament directe responsable d'aquesta així ho requereixi. Així mateix, assumirà la investigació d'aquells supòsits que, per la seva complexitat o gravetat, requereixin una investigació especialitzada, liderant la Comissió d'Investigació de Successos. També ha de publicar a la memòria anual d'actuacions estadístiques de la sinistralitat.

4.2.4. La Unitat Tècnica d'Obres i Manteniment del Servei d'Infraestructures i Patrimoni, sempre que la seguretat estructural estigui garantida, delimitarà la zona sense alterar l'escenari dels fets i tancarà l'accés als membres de la comunitat universitària i al públic en general, fins que no s'hagi conclòs la investigació. Si aquest tancament no és possible, documentarà amb fotografies i/o vídeo l'escenari dels fets, abans de fer cap altra intervenció, i posarà el material a disposició de la Comissió d'Investigació de Successos.

4.2.5. Les seccions d'administració de personal dels serveis de Personal d'Administració i Serveis i de Personal Docent i Investigador han d'emplenar el volant assistencial per la Mútua d'Accidents de Treball i Malalties Professionals i dur a terme les activitats administratives previstes de comunicació de les incapacitats temporals per contingències professionals a la Seguretat Social i al Departament de Treball.

4.2.6. L'Oficina de Nòmines, Pressupost i Sistemes d'Informació ha de trametre a l'Institut Nacional de la Seguretat Social les dades econòmiques legalment previstes relatives als documents mèdics de baixa per contingència comuna.

4.2.7. El/la cap de secció, o d'unitat de gestió i administració, o l'investigador o investigadora principal responsable d'un projecte de recerca, quan es manifesti un succés a la seva àrea d'influència, és l'encarregat d'actuar i donar les instruccions corresponents per mantenir la situació sota control i evitar danys majors. Si en cas d'accident de treball, aquest implica cures importants o baixes, haurà d'informar del que ha ocorregut al/la cap del servei, o al vicegerent o vicegerenta de l'Àrea de Projectes Transversals i de Comunitat Universitària, o al/la responsable d'àmbit acadèmic, respectivament, al més aviat possible.

També, com a comandament directe, és el responsable de fer la investigació dels successos especificats en l'abast d'aquest protocol, esdevinguts a la seva unitat, i

d'enviar els resultats de la investigació a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut.

En el cas que els successos siguin de certa importància o que li surtin dificultats en la investigació de les causes o en el disseny de les mesures que s'han d'implantar, podrà recórrer a l'assessorament i cooperació del seu cap directe i de l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut.

4.2.8. El/la cap de servei, o assimilat, o el vicegerent o la vicegerenta de l'Àrea de Projectes Transversals i de Comunitat Universitària, o el/la responsable d'àmbit acadèmic, ha de participar en la investigació quan els successos siguin greus o poguessin haver-ho estat; a la vegada hauran de controlar que als llocs de treball s'apliquen les mesures preventives acordades arran dels fets investigats en el termini establert, i assegurar-se que les mesures adoptades es compleixen.

4.2.9. La resta d'òrgans i càrrecs i tots els comandaments de la Universitat han de:

- Conèixer aquest protocol, distribuir-lo i transmetre'l als empleats al seu càrrec, vetllar pel seu compliment i detectar-ne les necessitats d'actualització o de millora.
- Vetllar per reduir i eliminar els factors de risc que generen la materialització d'incidents o accidents o malalties professionals en la seva unitat.
- Garantir als empleats la informació dels seus drets així com del contingut d'aquest protocol i de tota la normativa de prevenció de riscos laborals i de règim disciplinari que s'hi troba relacionada.
- Vetllar perquè es comuniquin, mitjançant els canals establerts en aquest protocol, els incidents i els accidents de treball que pateixin les persones adscrites a la seva unitat i els indicis de malalties professionals.
- Vetllar perquè no es modifiqui l'escenari de l'accident fins que s'hagi fet la investigació i facilitar les entrevistes amb els implicats, comandaments, testimonis i altres persones que puguin aportar dades sobre el succés.
- Col·laborar en la investigació dels incidents i dels accidents laborals i malalties professionals.
- Prioritzar la correcció de les deficiències detectades en els informes d'investigació d'incidents i de danys per a la salut que s'elaborin, mitjançant la implantació, el seguiment i el control de les accions de millora que s'hagin de desenvolupar en el seu àmbit d'actuació.
- Participar en la valoració de l'eficàcia de les mesures executades.

4.2.10. Els membres de l'equip de primers auxilis, si són requerits, podran assumir l'atenció més immediata i provisional que es dona a la persona accidentada o malalta abans de ser atesa en un centre sanitari o per professionals experts dels equips d'emergències.

En qualsevol cas, miraran d'evitar complicacions físiques, assegurant el benestar físic i psicològic, mentre la persona afectada no rebi atenció mèdica especialitzada.

4.2.11. La resta del personal ha de conèixer i complir aquest protocol, comunicar als comandaments intermedis les carències que detectin en la seva aplicació i col·laborar i testificar en la investigació sempre que puguin aportar dades d'interès sobre el succés.

4.3. COMISSIÓ D'INVESTIGACIÓ DE SUCCESSOS

4.3.1. La designació de les persones responsables de la investigació d'un succés es farà en cada cas en funció de la gravetat estimada d'aquest. Per investigar els incidents i els accidents lleus, la Comissió estarà formada per:

- el/la cap de la secció, o d'unitat de gestió i administració, o assimilat, o l'investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca de la unitat organitzativa en la qual s'ha produït el succés, que n'assumirà el lideratge,
- el col·laborador o col·laboradora de prevenció o empleat o empleada designat de la unitat organitzativa en la qual ha tingut lloc el succés, quan s'hagi establert, que n'assumirà la secretaria i el lideratge en absència de l'anterior, i
- un delegat o delegada de prevenció.

4.3.2. En el cas de la resta d'incidentes i dels accidents greus, molt greus i mortals, que afectin més de quatre empleats o que es repeteixin molt sovint, i en el cas d'indicis de malaltia professional, la Comissió estarà formada per:

- un tècnic o tècnica superior en prevenció de riscos laborals vinculat a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut, que n'assumirà el lideratge i la secretaria;
- el/la cap de la secció, o d'unitat de gestió i administració, o l'investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca de la unitat organitzativa en la qual s'ha produït el succés;
- el/la cap de servei, o assimilat, o el vicegerent o vicegerenta de l'Àrea de Projectes Transversals i de Comunitat Universitària, o el/la responsable d'àmbit acadèmic de la unitat organitzativa on ha tingut lloc el succés, i
- un delegat o delegada de prevenció.

4.3.3. La Comissió podrà comptar amb l'assessorament de terceres persones externes o internes que podran intervenir en els debats però no tindran dret a vot.

4.3.4. La Comissió garantirà en tot el procés la confidencialitat de les dades i de les informacions obtingudes.

4.3.5. El funcionament de la Comissió es regirà per les disposicions reguladores del règim jurídic d'òrgans col·legiats de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

5. ACTUACIONS

En cas que el succés s'esdevingui, cal seguir unes actuacions establertes; tant pel que fa a l'assistència sanitària que ha de rebre la persona afectada, com pel que fa als tràmits administratius que la Universitat ha de fer per comunicar que hi ha hagut un accident de treball o una malaltia professional, així com la investigació del mateix succés, que serveix per prendre mesures oportunes per tal d'evitar-ne de futurs.

Les actuacions s'iniciaran a instància de la persona afectada o d'un tercer que sigui coneixedor del succés, mitjançant la seva notificació.

5.1. FASES

Es preveuen les cinc fases d'actuació següents:

1. La notificació interna del dany o de l'incident, amb la qual s'inicien les actuacions.
2. L'assistència sanitària a la persona afectada per una lesió per accident de treball o per una malaltia professional.
3. La comunicació oficial de l'accident o de la malaltia professional.
4. La investigació de les causes del succés.
5. El seguiment i el control de les mesures implantades, amb la qual finalitzen les actuacions.

5.2. PRIMERA FASE: NOTIFICAR I REGISTRAR EL DANY O L'INCIDENT (inici de les actuacions)

5.2.1. Les actuacions s'inicien quan una persona, testimoni o coneixedora d'un incident o afectada per un accident de treball o que creu que pateix una malaltia professional, informa d'immediat del succés, i seguint aquest ordre, a:

5.2.1.1. En el cas dels accidents en el lloc de treball presencial:

- a. La recepció de l'edifici, trucant al telèfon d'emergència del campus, per sol·licitar, si és necessària, la intervenció de l'equip de primers auxilis.
- b. La secció d'administració de personal corresponent al col·lectiu d'adscripció de la persona accidentada.
- c. El/la cap de secció, o d'unitat de gestió i administració, o l'investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca.

- d. L'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut, mitjançant un missatge del Centre d'Atenció a l'Usuari (CAU), que haurà d'incloure l'Annex 1, amb la descripció del succés.

5.2.1.2. En el cas dels accidents en el lloc de teletreball, *in itinere* o *in missió*: la persona i unitats referides als punts b, c i d.

En els dos supòsits anteriors, si la persona afectada no està en condicions de fer-ho, serà el seu cap directe o persona que autoritzi, la persona encarregada de fer aquests tràmits.

5.2.1.3. En el cas de possibilitat de malaltia professional i dels incidents: la persona i unitat referides als punts c i d.

5.2.2. El personal de recepció activarà les actuacions en primers auxilis del Pla d'Autoprotecció, perquè es puguin fer les primeres cures o derivar a un centre assistencial (vegeu l'apartat "5.3. Segona fase: prestar assistència sanitària a una persona afectada per un accident de treball"), si és necessari.

5.2.3. La secció d'administració de personal corresponent al col·lectiu d'adscripció de la persona que comunica la lesió per accident de treball tramitarà:

- El volant d'assistència sanitària per a la Mútua d'Accidents de Treball i Malalties Professionals, telemàticament.
- Una còpia d'aquest volant a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut, mitjançant el correu electrònic (bústia opr@upf.edu).
- Posteriorment, la resta d'activitats previstes legalment en relació a la comunicació oficial (vegeu l'apartat "5.4. Tercera fase: comunicar l'accident o la malaltia professional").

5.2.4. El /la cap de secció, o d'unitat de gestió i administració, o l'investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca, vetllarà perquè no s'alteri l'escenari dels fets i sol·licitarà a la Unitat Tècnica d'Obres i Manteniment del Servei d'Infraestructures i Patrimoni la delimitació de la zona en què s'ha produït l'accident o l'incident i el seu tancament al públic.

5.2.5. L'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut –amb la informació facilitada per la persona, testimoni o coneixedora d'un incident o afectada per un accident de treball o que sospita que pateix una malaltia professional, o per la secció d'administració de personal corresponent– farà el següent:

5.2.5.1. El personal de suport administratiu informará dels fets –mitjançant el correu electrònic– un tècnic o tècnica superior en prevenció de riscos laborals vinculat a l’Oficina i els delegats de prevenció; així mateix, la Direcció de campus on s’hagin produït obrirà un expedient electrònic del succés, en el qual es custodiarà l’Annex 1 i la resta de documents que es derivin de l’aplicació del protocol, i registrarà electrònicament les dades trameses.

En el cas d’una sospita de malaltia professional, programarà una visita mèdica al servei sanitari, seguint l’establert als procediments generals del sistema de prevenció per vigilar l’estat de salut individual amb relació als riscos laborals i operatiu per gestionar els exàmens de salut (vegeu l’apartat “5.5.2. En cas de malaltia professional”). Als efectes d’aquest protocol, la visita tindrà la consideració d’*examen de salut extraordinari (avaluació de les capacitats personals)*, de caràcter obligatori.

5.2.5.2. El tècnic o tècnica superior en prevenció de riscos laborals verificarà que la Unitat Tècnica d’Obres i Manteniment, adscrita a les dependències universitàries en què s’ha materialitzat el succés, ha delimitat i tancat l’accés a la zona en què s’ha produït l’accident o l’incident, o que, si no és possible el tancament, ha documentat l’escenari dels fets, i instarà la constitució de la Comissió d’Investigació de Successos i la investigació del succés (vegeu l’apartat “5.5. Quarta fase: investigar les causes del succés”).

Mensualment, el personal de suport administratiu de l’Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut extraurà de l’extranet de la Mútua d’Accidents de Treball i Malalties Professionals a la que està associada la UPF, el llistat de contingències per contrastar ambdós registres.

5.2.6. Els delegats de prevenció estan facultats per presentar-se, encara que sigui fora de la seva jornada laboral, al lloc dels fets a fi de conèixer-ne les circumstàncies.

5.3. SEGONA FASE: PRESTAR ASSISTÈNCIA SANITÀRIA PER UN ACCIDENT DE TREBALL

5.3.1. Primeres cures:

D’acord amb la normativa vigent, les dependències universitàries compten amb mitjans d’actuació específics (espai i farmacioles de primers auxilis i equip de rescat cardíac i, als laboratoris, fonts rentauïlls i dutxes de seguretat) i d’equips de primers auxilis per oferir una primera atenció sanitària d’urgència.

Com a criteri general, sempre s’ha d’avaluar la situació abans d’actuar sobre la persona accidentada i complir la norma bàsica “PAS”:

1. Protegir-se de la situació de risc que ha provocat l’accident per evitar convertir-se en víctima.

2. Avisar tan aviat com sigui possible i sol·licitar ajut, trucant als telèfons d'emergència del campus.
3. Socórrer la persona accidentada, si se'n sap, mirant d'evitar complicacions físiques, assegurant el benestar físic i psicològic, mentre la persona afectada no sigui atesa per algun socorrista laboral o rebí atenció mèdica especialitzada, si és necessària.

En aquest darrer cas, caldrà valorar les lesions i actuar amb prudència, fent la primera cura amb els mitjans d'actuació disponibles i per part de personal de la Universitat format específicament en primers auxilis. Posteriorment, caldrà organitzar el trasllat de la persona accidentada a un centre assistencial.

5.3.2. Derivació al centre assistencial:

El centre assistencial al qual s'ha de derivar la persona accidentada dependrà del règim de cobertura de les contingències professionals a què estigui adscrit: el règim general de la Seguretat Social –tot el personal d'administració i serveis i part del personal docent i investigador–, o bé, el règim de mutualisme administratiu (MUFACE - Mutualitat General de Funcionaris Civils de l'Estat), el personal docent i investigador funcionari.

En el primer cas, la Mútua d'Accidents de Treball i Malalties Professionals a la qual la UPF està associada, MC MUTUAL (© Mutual Midat Cyclops), col·labora amb la Seguretat Social en la gestió de la prestació per aquestes contingències. Entre d'altres, assumeix la cobertura sanitària integral, que va des de la urgència mèdica fins a la rehabilitació funcional. Així, si és necessària, presta l'assistència sanitària des del mateix moment en què es produeix el dany per a la salut, oferint assistència mèdica, farmacèutica o quirúrgica; cirurgia plàstica i reparadora, i subministrant aparells protètics i ortopèdics, així com les prestacions recuperadores i de rehabilitació pertinents.

MC MUTUAL posa a disposició un *Call Center* medicalitzat que valora la gravetat de la lesió, els serveis mèdics que es puguin necessitar, i que indica el centre assistencial més proper al qual acudir i el mitjà de transport més adequat per efectuar el trasllat. Es tracta de la línia telefònica gratuïta d'atenció d'urgències mèdiques 900 300 144, les 24 hores del dia els 365 dies de l'any.

Com a criteri general, la persona afectada serà derivada al centre assistencial propi o concertat d'MC MUTUAL més proper. Tanmateix, en casos d'atenció a la persona per causa d'urgència greu, cal conduir-la sempre a l'hospital d'urgències 24 hores més proper.

En el primer supòsit, per rebre atenció sanitària sense cap demora, cal que la secció d'administració de personal corresponent al col·lectiu d'adscripció de la

persona accidentada hagi tramitat telemàticament el document de sol·licitud o volant d'assistència.

Quan la persona accidentada sigui atesa en un centre que no correspon als propis o als concertats d'MC MUTUAL cal que, en el termini de temps més breu possible, ho notifiqui a la secció d'administració de personal corresponent, a efectes de comunicar-ho a la Mútua.

En els casos de major urgència, la persona accidentada sempre anirà acompanyada del seu cap directe, o persona que autoritzi.

5.3.3. Prestació d'assistència sanitària per contingències professionals a l'estranger:

Les prestacions també varien en funció del règim de cotització i de la durada i tipus d'estada –residència o destinació o desplaçament temporal– a l'estranger.

En el cas de la cotització al règim general de la Seguretat Social, abans de fer un desplaçament a l'estranger per motius laborals cal presentar una sèrie de documentació davant de la Seguretat Social, que facilitarà i agilitzarà les gestions en cas de patir un accident de treball durant l'estada.

Per gestionar-ho cal notificar el desplaçament al Servei de Personal d'Administració i Serveis o al Servei de Personal Docent i Investigador, segons el col·lectiu d'adscripció de la persona interessada, d'acord amb els protocols establerts en cada cas en funció de la durada i del tipus de permís o llicència.

A més, si el desplaçament és a un altre país europeu, la persona interessada hauria de sol·licitar o portar, si en té, la targeta sanitària europea.

Per sol·licitar assistència per accident de treball o malaltia professional fora del territori espanyol, MC MUTUAL posa a disposició dels usuaris la línia telefònica +34 932 422 700, les 24 hores del dia els 365 dies de l'any, en què el seu equip mèdic proporciona les pautes necessàries per a l'assistència, d'urgència o hospitalització, i repatriació sanitària de la persona accidentada, si és necessari.

En qualsevol cas, la persona accidentada ha d'acudir al centre sanitari públic més pròxim de la zona en la qual es trobi. Si no és possible, ha de dirigir-se al centre assistencial més pròxim. És convenient portar un document oficial identificatiu.

Després de ser atesa, haurà d'informar-ne el Servei de Personal a efectes de comunicar-ho a la Mútua.

La persona accidentada haurà de fer-se càrrec inicialment de les despeses d'assistència sanitària que li siguin sol·licitades en el cas de dirigir-se a un centre privat, o en el cas de trobar-se en un país sense conveni amb Espanya d'assistència sanitària. Posteriorment, MC MUTUAL li reintegrarà les despeses prèviament justificades.

Si la persona accidentada queda ingressada en una institució hospitalària a l'estranger, el servei mèdic de la Mútua valorarà la conveniència del seu trasllat o repatriació sanitària amb la finalitat de continuar l'assistència a Catalunya.

La legislació vigent no permet a aquest tipus d'ens fer-se càrrec de la repatriació en el cas de mort. Per a aquests casos és recomanable contractar una assegurança privada.

En el cas del règim de mutulisme administratiu (MUFACE), el sistema de cobertura general és el de reemborsament de les despeses per l'assistència rebuda.

5.4. TERCERA FASE: COMUNICAR L'ACCIDENT O LA MALALTIA PROFESSIONAL

D'acord amb la Llei de prevenció de riscos laborals (art. 23.3), la Universitat ha de notificar a l'autoritat laboral els danys per a la salut derivats del treball mitjançant els canals establerts reglamentàriament.

5.4.1. Consideracions en relació amb la cobertura per la Seguretat Social

L'emissió del document mèdic de baixa és l'acte que origina la iniciació de les actuacions conduents al reconeixement del dret al subsidi per incapacitat temporal, independentment de la contingència. Quan la causa de la baixa mèdica és un accident de treball o una malaltia professional el document ha de ser emès per un metge o metgessa dels serveis mèdics de la Mútua.

Posteriorment, la Universitat ha de comunicar a l'autoritat laboral els danys sobre la salut dels treballadors al seu càrrec que es produeixin amb motiu del desenvolupament de la seva feina. Aquesta comunicació s'ha de dur a terme per via electrònica, segons la legislació vigent.

La manca de comunicació suposa un incompliment de la normativa estatal i autonòmica, que pot derivar en sancions.

5.4.1.1. En cas d'accident de treball:

5.4.1.1.1. Sense baixa laboral:

Un cop la persona accidentada ha rebut l'assistència mèdica pertinent, i en cas que el metge o metgessa que l'ha atès estimi que no requereix la baixa laboral, es podrà reincorporar a la feina i se li lliurarà el document mèdic sense baixa laboral com a justificant i informació de l'assistència facultativa rebuda.

La secció d'administració de personal corresponent al col·lectiu d'adscripció de la persona accidentada haurà d'emplenar mensualment, dins els 5 primers dies hàbils del mes següent al de l'accident comunicat, la relació d'accidents de treball esdevinguts sense baixa mèdica i l'haurà de remetre en línia als serveis territorials

a Barcelona del Departament de Treball, a través del portal web CoNTA (Comunicació i Notificació de Treballadors Accidentats), de notificació dels accidents de treball (plataforma del Departament de Treball).

5.4.1.1.2. Amb baixa laboral:

Quan es produeixi un accident de treball o una recaiguda i el metge o metgessa determini que la persona no pot reprendre el seu treball i necessita la baixa laboral, el centre que l'ha assistit li lliurarà una còpia del document mèdic de baixa i remetrà les dades que conté a l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS), per via telemàtica, de manera immediata, i, en tot cas, durant el primer dia hàbil següent al de la seva expedició.

Quan l'Oficina de Nòmines, Pressupost i Sistemes d'Informació rebi la comunicació de l'INSS, mitjançant el Fitxer INSS Empreses (FIE), amb les dades identificatives de caràcter administratiu relatives als documents mèdics de baixa, confirmació i alta emesos pels facultatius de la mútua, haurà de trametre a l'INSS les dades econòmiques corresponents als documents mèdics de baixa legalment previstes i en els terminis establerts.

Així mateix, la secció d'administració de personal corresponent al col·lectiu de la persona accidentada haurà d'emplenar i remetre, en línia, als serveis territorials del Departament de Treball a Barcelona el model oficial de full o comunicat d'accident de treball amb baixa (si no és que ho ha fet així des del principi mitjançant el portal web), document oficial que s'ha d'emplenar per comunicar que un treballador ha patit un accident de treball, com ha succeït, quan s'ha produït i en quin lloc.

Aquesta darrera comunicació s'ha de fer en un màxim de cinc dies hàbils des de la data en què s'hagi produït l'accident de treball o, si és el cas, des de la data en què es notifica a la Universitat la resolució de la determinació de la contingència de l'accident de treball (la baixa laboral).

La secció d'administració de personal corresponent al col·lectiu d'adscripció de la persona accidentada haurà d'emplenar mensualment, dins els tres primers dies hàbils del mes següent al de l'accident comunicat, la relació d'accidents de treball esdevinguts amb baixa mèdica i l'haurà de remetre en línia als serveis territorials de Barcelona del Departament de Treball, a través del portal web CoNTA (Comunicació i Notificació de Treballadors Accidentats), de notificació dels accidents de treball (plataforma del Departament de Treball).

No obstant això, d'acord amb la legislació vigent, en els casos següents la UPF està obligada a enviar una comunicació urgent en un termini de 24 hores als serveis territorials de Barcelona del Departament de Treball, a través del portal web CoNTA, o bé per qualsevol altre mitjà que permeti una comunicació immediata:

- Si s'ha produït la mort d'un treballador.
- Quan almenys un dels accidentats presenti lesions greus o molt greus i l'accident hagi succeït al centre de treball.
- Quan l'accident ocorregut en el centre de treball hagi afectat més de 4 treballadors, pertanyin o no a la plantilla d'una mateixa empresa.

S'exceptuen de la comunicació urgent els casos d'accident *in itinere*.

L'Annex 3 recull la informació mínima que s'ha d'incloure a l'apartat "Dades de l'accident" del formulari d'accident de treball del Departament de Treball.

En el cas que un treballador accidentat a l'estranger tingui la cobertura de l'accident de treball a través del règim general de la Seguretat Social s'ha d'informar d'aquest seguint el circuit descrit anteriorment. Quan el treballador accidentat tingui la cobertura d'accident de treball a través de MUFACE, en cap cas s'ha d'informar a través del portal web CoNTA i s'ha de consultar la normativa d'aplicació.

5.4.1.2. En cas de malaltia professional:

En el cas que la persona diagnosticada d'una malaltia professional, inclosa en el quadre de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social i independentment de si causa baixa laboral o no, tingui la cobertura de la contingència a través del règim general de la Seguretat Social, el document que s'ha d'emplenar per comunicar-la és el comunicat de malaltia professional, i és MC MUTUAL l'encarregada de presentar-lo a través de l'aplicació informàtica CEPROSS (Sistema de Comunicació de Malalties Professionals de la Seguretat Social), de comunicació de les malalties professionals (aplicació de la Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social).

El termini total per comunicar la malaltia professional per part de la mútua a l'autoritat laboral és de quinze dies hàbils següents a la data en què s'hagi produït el diagnòstic i en base a la informació que sigui aportada per la secció d'administració de personal corresponent al col·lectiu de la persona afectada.

La comunicació inicial es durà a terme dins dels deu dies hàbils següents a la data en què s'hagi produït el diagnòstic. Els cinc dies restants són per aportar la totalitat de les dades exigides legalment i que MC MUTUAL sol·licitarà a la UPF, segons un model documental propi i en base al comunicat oficial de malaltia professional.

5.4.2. Consideracions en relació amb la cobertura per MUFACE

El Reglament General del Mutualisme Administratiu estableix que el reconeixement dels drets derivats de malaltia professional i d'accident en acte de servei o com a conseqüència d'aquest, als efectes del mutualisme administratiu, el durà a terme MUFACE (apartat 1 de l'article 61); i determina que el procediment

per reconèixer aquests drets s'instrumentarà a partir d'un expedient d'esbrinament de causes, que l'òrgan competent ha d'instruir per expedir, si escau, la baixa laboral (apartat 2 de l'article 61).

L'expedient d'esbrinament de causes té per objecte, en les situacions que suposin l'existència de malaltia professional o d'accident en acte de servei o com a conseqüència d'aquest, determinar, amb les garanties necessàries, les causes concurrents en les lesions i les limitacions produïdes o les circumstàncies en què es va iniciar la patologia, així com establir la relació de causalitat entre elles i el servei o la tasca exercits pel mutualista.

Aquest expedient, segons el que estableix l'article 61.2 del Reglament General del Mutualisme Administratiu, constitueix antecedent necessari per tramitar el procediment de reconeixement dels drets derivats de malaltia professional i d'accident en acte de servei.

Igualment, els accidents patits pels treballadors protegits per MUFACE s'han de comunicar segons un model i circuit específics.

5.5. QUARTA FASE: INVESTIGAR LES CAUSES DEL SUCCÉS

La investigació s'iniciarà immediatament després del succés, una vegada s'ha controlat la situació, en un termini no superior a 48 hores.

La investigació dels danys ocasionats a la salut dels treballadors constitueix una font d'informació i de control sobre l'adequació de les mesures preventives i/o de protecció adoptades a la Universitat. Per aquest motiu, aquesta investigació és primordial no només en els casos en què el risc s'ha materialitzat en un dany, sinó també en aquells en què hagi passat un incident.

Els objectius principals de la investigació dels incidents relacionats amb la feina, dels accidents de treball i de les malalties professionals són conèixer els fets que han ocorregut, determinar-ne les causes, detectar els riscos que no s'haguessin identificat i/o aquells que no estan controlats, corregir-los i adoptar les mesures necessàries per evitar que es repeteixin i/o provoquin altres danys a la salut dels treballadors.

L'objectiu és reconstruir la situació que existia quan va succeir l'esdeveniment, tenint en compte tots aquells factors que directament o indirectament van intervenir-hi i van materialitzar-lo; tant en l'àmbit de les condicions materials i de l'entorn ambiental, com dels aspectes humans i organitzatius.

En conseqüència, caldrà delimitar la zona afectada pel succés, sense alterar l'escenari dels fets, i tancar l'accés als membres de la comunitat universitària, i al públic en general, fins que no s'hagi conclòs la investigació. La Unitat Tècnica d'Obres i Manteniment del Servei d'Infraestructures i Patrimoni, adscrita a les

dependències universitàries en què s'ha materialitzat el succés, durà a terme aquesta acció amb la major celeritat possible.

La investigació de danys per a la salut i d'incidents relacionats amb la feina consisteix en un procés de recollida, anàlisi i interpretació de dades. Per això, la investigació rigorosa dels danys per a la salut i dels incidents relacionats amb la feina permet disposar d'una oportunitat preventiva de primera magnitud derivada de la revisió crítica de l'avaluació de riscos, de les mesures preventives implantades, de les mesures d'assistència i dels procediments i els protocols establerts per la Universitat.

A més, i també amb rendiments preventius, suposa, d'una banda, millorar la qualitat de la informació, afegint precisió a les notificacions a l'autoritat laboral dels danys per a la salut derivats del treball que la Universitat ha de dur a terme, i, d'altra banda, permetrà proveir de dades i d'informació de qualitat el sistema d'informació en prevenció de riscos laborals, amb l'anàlisi col·lectiva de les dades.

Això fa que calgui iniciar les tasques d'investigació des del primer moment que es té coneixement del fet (i per això cal tenir establerts canals eficaços i efectius de comunicació a totes les parts implicades), i acabar-les amb la redacció de l'informe quan es tingui la certesa que es disposa de tota la informació possible i s'ha analitzat i interpretat de manera suficient per poder redactar l'informe final de la investigació. No hi ha, per tant, un temps o una durada predeterminats dels treballs d'investigació, però sí que ha de prevaler la diligència.

El procés d'investigació seguirà la premissa que en poques ocasions el succés s'explica per l'existència d'una única causa o d'algunes. Per això hi haurà una visió pluricausal d'aquest, és a dir, s'aprofundirà en l'anàlisi causal, identificant les causes de diferent tipologia que van intervenir en la materialització dels fets i no considerant-les com fets independents sinó analitzant les seves interrelacions.

L'aparició de proves o testimonis nous un cop tancat l'informe d'una investigació no hauria de ser cap impediment per reobrir-la i revisar-ne el contingut i les conclusions.

La Comissió d'Investigació de Successos aplicarà la metodologia descrita en les etapes següents, que es documentarà mitjançant l'emplenament de l'Annex 2.

5.5.1 En cas d'incidents i d'accidents de treball

5.5.1.1 Reconstruir la seqüència de fets

La primera etapa persegueix identificar les circumstàncies que van donar lloc a la materialització de l'incident o de l'accident de treball. Primer, amb el treball de camp, s'han de recollir totes les dades disponibles sobre el succés que han de permetre una reconstrucció de les circumstàncies que es donaven en el moment

immediatament anterior a aquest i que en van permetre o possibilitar-ne la materialització. En finalitzar aquest procés, mitjançant el tractament de les dades recollides i la valoració global de la informació, s'han de determinar les causes de l'accident.

La recollida de dades ha de servir per comprendre l'entorn en què es va produir el succés i les condicions habituals de treball; és a dir, per diferenciar el com s'havia d'haver actuat i el com es va actuar en realitat. Aquesta activitat ha de procurar delimitar amb precisió l'ordre cronològic dels esdeveniments, amb vista a obtenir una descripció precisa i detallada del succés. Per això és necessari recollir totes les dades que es jutgin d'interès per descriure seqüencialment com es va desencadenar l'incident o l'accident.

La presa de dades pot dividir-se en dos blocs: la recerca d'indicis o evidències –mitjançant la inspecció ocular del lloc del succés, la presa de mesuraments, la fotografia dels indicis o evidències, per exemple–, i l'entrevista amb els testimonis i els responsables de la unitat.

En l'acció, que necessàriament s'ha de dur a terme, s'ha de considerar el següent:

- Evitar la cerca de responsabilitats. Es busquen causes i no responsables.
- Acceptar només fets provats. S'han de recollir fets concrets i objectius i no interpretacions o judicis de valor.
- Entrevistar les persones que puguin aportar dades sobre els fets esdevinguts o sobre els aspectes que puguin tenir relació amb aquests. En aquest sentit, caldrà comptar sempre, com a mínim, amb les aportacions de les persones següents, justificant-ho en cas contrari:
 - Persona o persones afectades.
 - Testimonis presencials (companys o altres), si n'hi ha.
 - Comandament immediat de la persona o persones afectades.
 - Delegats de prevenció.
 - Altres.

Les entrevistes es faran com a norma general de manera presencial, justificada i alternativa mitjançant trucades telefòniques o mitjans electrònics diversos.

- Demanar informació tant de les condicions materials de treball (instal·lacions, màquines...), com de les organitzatives (mètodes i procediments de treball...) com del comportament humà (qualificació professional, aptituds, formació...).

- Tenir presents altres informacions que puguin facilitar agents externs que d'alguna manera hagin tingut alguna vinculació amb el succés o amb la seva investigació; per exemple, empreses de manteniment d'instal·lacions industrials, agents de l'autoritat o personal d'emergències, entre d'altres.

És possible trobar certa resistència durant el procés investigador. En tot cas, el temor a les possibles conseqüències no deixarà de ser present per a la majoria dels entrevistats, i aquest aspecte ha de ser gestionat per l'investigador. Per tant, l'entrevistador procurarà crear un ambient favorable, actuant amb naturalitat i evitant una excessiva solemnitat en la seva entrevista.

L'entrevistat transmetrà la seva percepció sobre uns fets, el que inclourà el corresponent marge d'error. S'ha d'evitar que se senti més pressionat, pel que és aconsellable que l'entrevista es faci de manera individual i en privat, evitant la presència d'altres persones que puguin exercir la seva influència sobre aquell. S'hauran de valorar també els interessos que el mateix entrevistat pugui tenir en la investigació, a efectes de ponderar de manera objectiva les seves aportacions.

La qualitat de l'anàlisi posterior depèn de la qualitat de les dades recollides. Això dóna una idea de la importància que té aquesta fase de presa de dades, ja que una anàlisi rigorosa de causes només és possible si prèviament la presa de dades ha estat correcta.

5.5.1.2. Ordenar les causes i determinar-ne les principals

La presa de dades i la seva integració, pròpies de l'anterior etapa, ens ha de conduir a la selecció i posterior ordenació de les causes, que han de ser sempre agents, fets o circumstàncies realment existents en l'esdeveniment i mai que se suposa que devien o podien haver existit.

En aquesta etapa, la finalitat és seleccionar les causes principals del succés; és a dir, les causes que realment tenen una participació decisiva i que si són eliminades l'eviten, o les seves conseqüències, en tots els casos o almenys en un percentatge elevat. Els errors humans no seran considerats mai com a causes principals.

L'annex 4 presenta una relació no exhaustiva de causes.

Per facilitar l'ordenació de les causes i seleccionar-ne les principals és útil analitzar-les mitjançant un diagrama de factors del succés o "arbre de causes".

La utilització d'aquesta tècnica per investigar un succés obliga el qui fa la investigació a aprofundir en l'anàlisi de les causes fins a arribar al coneixement de les causes principals que constitueixen la gènesi de l'esdeveniment i que cal eliminar o controlar.

A partir d'un cas real que ja ha passat, l'arbre de causes representa gràficament la concatenació de causes que han determinat el succés últim materialitzat en incident o accident, és a dir, a partir del succés últim es delimiten els seus antecedents immediats i es prossegueix amb la conformació de l'arbre remuntant sistemàticament de fet en fet, responent a la pregunta següent: "Què va haver de passar perquè aquest fet es produís?".

Es busca així no quedar-se només en les causes immediates que van desencadenar l'últim succés, sinó identificar problemes de fons que van originar les condicions en què va succeir l'incident o l'accident.

5.5.1.3. Proposar i planificar mesures preventives i correctores

Les conclusions de la Comissió d'Investigació de Successos s'han de traduir en un pla de treball, amb dates, accions concretes i responsables, que ha de ser objecte d'un seguiment pel que fa al seu compliment i la seva eficàcia.

Aquesta darrera etapa té com a finalitat valorar els possibles riscos i adoptar prioritats en l'establiment de les possibles mesures preventives o correctores que cal prendre per evitar en un futur esdeveniments similars.

La premissa és que en identificar les causes, si se n'elimina una, el resultat és l'eliminació del risc i, per tant, el succés no es podrà tornar a repetir. Per tant, cadascuna de les causes és, en potència, una possibilitat d'actuació. Per això, després d'un procés de reflexió, s'han de triar quins són els fets que un cop tractats poden portar a propostes d'acció raonables i efectives.

En la selecció de les mesures que s'han d'emprendre, s'hauran de considerar els criteris següents, amb la finalitat de garantir-ne l'eficàcia i l'operativitat:

1. Estabilitat i durabilitat: els efectes no poden desaparèixer ni disminuir amb el pas del temps.
2. El no-desplaçament del risc: la supressió d'un risc en un lloc no pot generar-ne d'altres en aquest mateix lloc de treball o en d'altres.
3. Abast: totes les mesures tenen efectes limitats. Les mesures encaminades a la correcció dels factors desencadenants de l'accident tendeixen a suprimir els efectes però no les situacions perilloses. En canvi, les mesures que apunten a la correcció dels factors que són a l'origen de l'accident tendeixen a suprimir l'existència de la situació pròpiament dita. Cal, doncs, aplicar mesures generalitzades que abastin el major nombre possible de llocs de treball i de persones, i que puguin ser respectades amb facilitat.
4. Cost per a la Universitat: entre diverses mesures que garanteixin un nivell d'eficàcia preventiva similar, és obvi que s'implantarà aquella el cost de la qual sigui assumible per la institució.

5. Cost per a l'empleat: s'ha d'evitar implementar mesures preventives que suposin un increment de càrrega física del treballador, o que pugui comportar una disminució de l'afirmació de la personalitat del treballador al seu lloc de treball.
6. Terminis d'execució: per evitar que un accident es pugui repetir, cal aplicar mesures sense dilacions. Ara bé, entre les mesures que es proposin, algunes són aplicables immediatament i d'altres requereixen certs terminis d'execució. S'hauran d'aplicar totes aquelles intervencions que garanteixin el control del risc o de les seves conseqüències de manera immediata, i planificar amb terminis d'execució aquelles mesures que serien òptimes per al control total del risc.
7. Responsables de la implantació de les mesures per tal de fer-ne un seguiment posterior.

En finalitzar el procés, la persona que ha liderat la Comissió d'Investigació de Successos emplenarà l'Annex 2 i en trametrà l'original signat digitalment, mitjançant el correu electrònic, a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut. El personal de suport administratiu de l'Oficina tramitarà l'Annex 2, mitjançant el correu electrònic, al notificador, a altres unitats administratives responsables de la implantació de les accions correctores i als membres de la Comissió Estable de Seguiment de l'Activitat Preventiva del campus on hagi ocorregut l'incident o accident investigats.

El personal tècnic de l'Oficina informará verbalment del procés i resultats de la investigació als membres de l'esmentada Comissió i del Comitè de Seguretat i Salut en el Treball, en la sessió ordinària de treball següent.

5.5.2. En cas de malaltia professional

La investigació dels possibles casos de malalties professionals, o de les agreujades o derivades del treball, no és una activitat gaire habitual a les organitzacions, perquè no hi ha tants casos en comparació amb el nombre d'accidents de treball.

La malaltia professional té unes característiques pròpies que la diferencien dels accidents de treball, entre les quals cal destacar les següents:

- Té un inici lent i gradual.
- És previsible, atès que és la conseqüència esperada en el temps, en relació amb l'agent causal present al lloc de treball.

- Té una manifestació coincident (signes i símptomes, de vegades de difícil diagnòstic) i/o amb aparició retardada.

En conseqüència, entre els principals aspectes que s'han de considerar per a la investigació es tindran en compte, entre d'altres, els següents:

- L'agent causal, la seva concentració i temps d'exposició, tenint en compte la tipologia del risc (químic, físic o biològic).
- El disseny ergonòmic dels llocs de treball.
- L'organització del treball i els factors de risc psicosocials.
- La multiexposició.
- Les característiques individuals de la persona afectada, el seu estat de salut, tenint en compte la variabilitat individual, estils i hàbits de vida.
- La sensibilitat especial de la persona a les condicions de treball.

En aquest cas, les tècniques emprades en la investigació tenen l'objectiu addicional de determinar si la malaltia que pateix un treballador ha de ser considerada professional; és a dir, si existeix relació causa-efecte entre els factors de risc presents en el lloc de treball i la malaltia detectada, tenint en compte el que disposa el quadre de malalties professionals, que també estableix els criteris per a la seva notificació i registre en el sistema de la Seguretat Social (vegeu l'apartat "5.4.1.2. En cas de malaltia professional").

Quan la Universitat tingui coneixement (bé a partir de la vigilància de la salut, bé a partir de la gestió i supervisió de les baixes per incapacitat del personal o bé a partir d'una avaluació de riscos que evidenciï amb algun resultat la possibilitat d'una malaltia professional) que algun dels seus empleats pateix una malaltia susceptible de ser considerada professional perquè està recollida en el quadre normatiu de malalties professionals ha d'investigar-la immediatament.

Aquesta investigació requereix la interpretació no mecànica de resultats i criteris d'avaluació específics i té un caràcter multidisciplinari, per la qual cosa és essencial que hi participi el personal sanitari encarregat de la vigilància de la salut i el personal tècnic de les especialitats preventives relacionades amb l'exposició potencialment causant de la malaltia, que s'integraran a la Comissió d'Investigació de Successos.

Sobre la base del que es disposa legalment, en vista de l'article 22 de la Llei de prevenció de riscos laborals i del 37.3 del Reglament dels Serveis de Prevenció, a la UPF la vigilància i el control de la salut dels seus empleats públics els duu a terme un metge o metgessa especialista en medicina del treball (personal sanitari

amb competència tècnica, formació i capacitat acreditada per valorar la necessitat d'adaptar un lloc de treball).

En el marc de la visita mèdica programada (vegeu apartat “5.2. Primera fase: notificar i registrar el dany o l'incident”), l'especialista en medicina del treball revisarà el conjunt dels informes i proves mèdiques que la persona interessada vulgui aportar, i que són un element necessari per avaluar els efectes de les condicions de treball de la persona sobre el seu estat de salut.

Amb aquesta finalitat, l'especialista únicament pot considerar els informes oficials, degudament justificats i signats per professionals sanitaris amb competència tècnica, formació i capacitat acreditada. Per això, no es podrà admetre com evidència clínica una simple diligència d'un facultatiu que, sense la suficient justificació, diagnostiqui la malaltia professional.

En conseqüència, és imprescindible que la persona interessada estigui en disposició d'aportar informació concreta, emesa per un o diversos metges especialistes col·legiats, que estableixi una gradació de les patologies referides basades en proves i exploracions que permetin a l'especialista en medicina del treball valorar l'índex de malaltia professional. Així, en funció de la informació valorable aportada, de l'examen de salut, del perfil i les tasques del lloc de treball, l'especialista en medicina del treball emetrà un informe de valoració que derivarà a la Mútua d'Accidents i Malalties Professionals, perquè el consideri. Per això, si les dades clíniques facilitades no aporten prou informació per fer la valoració, cap metge o metgessa especialista en medicina del treball pot establir cap judici sobre l'índex.

Igual que en el cas dels accidents de treball, les malalties professionals detectades i investigades han de suposar la implementació d'unes mesures preventives/correctives amb l'objectiu que no torni a passar. Per això, aquestes mesures són objecte d'una planificació concreta en què s'assignen unes dates i uns responsables d'implantació, així com dates i responsables de fer-ne el seguiment.

L'annex 5 ofereix una relació no exhaustiva del contingut de l'informe d'investigació d'una malaltia professional.

5.6. CINQUENA FASE: FER EL SEGUIMENT I EL CONTROL DE LES MESURES IMPLANTADES

Si no es fa el seguiment i el control de les mesures preventives implementades, la investigació del succés queda incompleta. Per tant, caldrà:

1. Supervisar el compliment dels terminis d'execució de les mesures que cal implantar, i el compliment estricte de la planificació que es va determinar al seu moment.
2. Controlar l'eficàcia de totes les mesures implantades tot i constatar que les actuacions preses han eliminat el risc, o si no ha desaparegut, n'asseguren el control i/o en última instància limiten l'aparició i gravetat de les conseqüències.
3. Constatar el compliment i el seguiment de les directrius marcades en els processos de treball.

Amb aquesta finalitat, el/la cap de servei, o assimilat, on ha tingut lloc el succés, o el vicegerent o vicegerenta de l'Àrea de Projectes Transversals i de Comunitat Universitària, o el/la responsable d'àmbit acadèmic, haurà de fer un control i un seguiment de les mesures preventives i correctores i comunicar a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut la finalització d'aquestes.

El personal tècnic de l'Oficina, conjuntament amb el/la cap de servei, o assimilat, on ha tingut lloc el succés, o el vicegerent o vicegerenta de l'Àrea de Projectes Transversals i de Comunitat Universitària, o el/la responsable d'àmbit acadèmic valoraran l'eficàcia de les mesures un cop executades.

El personal tècnic de l'Oficina aportarà informació de l'evolució del cas i de la idoneïtat de les mesures adoptades a la Comissió Estable de Seguiment de l'Activitat Preventiva del campus on s'hagin valorat les condicions de treball notificades, perquè en faci el seguiment en les sessions de treball periòdiques.

6. REGISTRE I CONTROL ESTADÍSTIC DELS DANYS PER A LA SALUT I DELS INCIDENTS⁶

Per tenir un control efectiu dins del sistema general de gestió de la prevenció de riscos laborals de la Universitat s'han de registrar tots els accidents, incidents i malalties professionals que es materialitzin dins l'àmbit d'aplicació d'aquest protocol.

El registre de les malalties professionals detectades no ha esdevingut mai una eina de gestió necessària, atès que són fets excepcionals o pràcticament inexistents en la gran majoria d'empreses. La gestió de les malalties professionals implica sobretot una exhaustiva investigació i no se'n duu a terme un control estadístic.

El recull exhaustiu de totes les dades associades als accidents i incidents sí que permet controlar estadísticament la sinistralitat i controlar-ne l'evolució, detectant si els canvis experimentats són deguts a una fluctuació aleatòria o a un nou factor de risc que pot haver modificat les condicions de treball.

El control estadístic s'ha de dur a terme mitjançant índexs de sinistralitat, que es poden classificar en dos grups, segons si es produeixen lesions o danys materials.

En la valoració estadística dels accidents de treball amb lesions, es tenen en compte diversos índexs: freqüència, gravetat, incidència i durada mitjana de la incapacitat; que ofereixen uns indicadors comparables amb els indicadors per sectors econòmics d'activitat de l'Estat o del país i que publica anualment el Ministeri de Treball o el Departament de Treball, respectivament.

En el cas de la UPF, s'empraran els índexs estadístics facilitats per la Mútua d'Accidents de Treball i Malalties Professionals a la qual està associada la UPF, referits a l'any en curs i al quinquenni:

- Índex d'incidència, que representa el nombre d'accidents per any per cada 100.000 persones exposades. Relaciona el nombre d'accidents registrats en un període de temps amb el nombre mitjà de persones exposades al risc considerat. El numerador es correspon amb els accidents en jornada de treball amb baixa ocorreguts en un any i el denominador és la mitjana anual del nombre de treballadors.

L'índex d'incidència es calcula per cada 100.000 treballadors per harmonitzar amb els índexs utilitzats a escala europea. Es calcula amb l'expressió:

$$I_i = \frac{\text{Nombre total d'accidents amb baixa}}{\text{Nombre de treballadors}} \quad x \quad 100.000$$

- Índex de durada mitjana de les baixes, que correspon a la mitjana dels dies de baixa per accident de treball i és un indicador de la gravetat dels accidents ocorreguts en un determinat període. Relaciona les jornades perdudes per incapacitats en un període de temps amb els accidents amb baixa que es produeixen a l'esmentat període. Es calcula amb l'expressió:

$$I_{dm} = \frac{\text{Nombre de jornades perdudes}}{\text{Nombre total d'accidents amb baixa}}$$

- Índex d'absència, que relaciona els dos anteriors i indica el nombre de dies de baixa respecte del nombre de treballadors. Es calcula amb l'expressió:

$$I_a = \frac{I_i \times I_{dm}}{100.000}$$

Aquests índexs es publicaran com a apèndix de la memòria anual de gestió, vigilància i acció preventiva.

ANNEXOS

ANNEX 1. MODEL NORMALITZAT DE REGISTRE DE NOTIFICACIÓ D'INCIDENTS I DE DANYS PER A LA SALUT

	Universitat Pompeu Fabra Barcelona	Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut	Incidents i danys per a la sa Registre de notificació	
Després d'emplenar aquest registre, s'ha d'enviar a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut, mitjançant un missatge del Centre d'Atenció a l'Usuari (CAU)				
Desviació				
Tipus:	☐ Incident ☐ Indici de malaltia professional ☐ Accident de treball amb baixa / ☐ Accident de treball sense baixa: ☐ Al lloc de treball presencial ☐ Accident de treball al lloc de teletreball ☐ En desplaçament de la feina a ☐ En desplaçament de la feina a casa, i viceversa (<i>in itinere</i>) ☐ un altre lloc per feina (<i>in missio</i>)			
Descripció dels detalls del succés (descripció exhaustiva del que s'estava fent, els agents i com es va produir):				
Descriure les circumstàncies, els processos i els procediments de treball que s'estaven executant, amb detall de les tasques concretes que s'estaven fent; l'espai i el mobiliari que hi havia en el lloc on va passar, les mesures preventives disponibles i els fets ocorreguts.				
Lloc dels fets: ☐ A l'espai habitual (Indicar campus, edifici i despatx): ☐ Fora de l'espai habitual (indicar l'adreça postal): ☐ En desplaçament (indicar l'adreça postal):				
Data:	Dia de la setmana:	Hora del dia (d'1.00 a 24.00):	Hora de treball (1a,...):	
Era el lloc de treball habitual? ☐ Sí ☐ No		S'estava fent el treball habitual? ☐ Sí ☐ No		
S'estava fent una feina habitual? ☐ Sí ☐ No		S'estava fent una operació freqüent? ☐ Sí ☐ No		
Testimonis:				
Nom i cognoms:				
Persona que notifica				
Nom i cognoms:			Data:	
Persona o persones afectades				

Nom i cognoms:			
Edat:	Sexe:	Antiguitat en el lloc:	Hora de treball (1a.,...):
Lloc de treball:		Unitat d'adscripció:	
Tipus de contracte:		Data de la baixa mèdica:	
Tasques habituals:			
Nom i cognoms del cap immediat:			

Llegenda informativa sobre el tractament de dades personals: [termes i condicions](#).

Ref.: GDSI/UPF-RNIDS

Versió: 02

Data: 28-2-2023

Pàgina X de Y

ANNEX 2. MODEL NORMALITZAT DE REGISTRE D'INVESTIGACIÓ D'INCIDENTS I DE LESIONS PER ACCIDENT DE TREBALL

 Universitat Pompeu Fabra Barcelona	Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut	Incidents i lesions per accident de treball Registre d'investigació										
		<p>Després d'emplenar aquest registre, s'ha d'enviar l'original signat digitalment a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut</p> <p>Desviació</p> <table border="1"> <tr> <td>Tipus:</td> <td>☐ Incident</td> <td>Accident de treball:</td> <td>de ☐ amb baixa ☐ sense baixa</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Conseqüències:</td> <td colspan="3">☐ Materials (indicar):</td> </tr> <tr> <td colspan="3">☐ Personals (indicar la lesió, part del cos lesionada i gravetat estimada):</td> </tr> </table>		Tipus:	☐ Incident	Accident de treball:	de ☐ amb baixa ☐ sense baixa	Conseqüències:	☐ Materials (indicar):			☐ Personals (indicar la lesió, part del cos lesionada i gravetat estimada):
Tipus:	☐ Incident	Accident de treball:	de ☐ amb baixa ☐ sense baixa									
Conseqüències:	☐ Materials (indicar):											
	☐ Personals (indicar la lesió, part del cos lesionada i gravetat estimada):											
<p>Descripció dels detalls del succés (descripció exhaustiva del que s'estava fent, els agents i com es va produir):</p> <p>Descripció de les circumstàncies, els processos i els procediments de treball que s'estaven executant, amb detall de les tasques concretes que s'estaven fent; l'espai i el mobiliari que hi havia en el lloc on va passar, les mesures preventives disponibles i els fets ocorreguts.</p>												
<p>Lloc dels fets: ☐ A l'espai habitual (Indicar campus, edifici i despatx):</p> <p>☐ Fora de l'espai habitual (indicar l'adreça postal):</p> <p>☐ En anar o tornar de la feina (indicar l'adreça postal):</p>												

Data:	Dia de la setmana:	Hora del dia (d'1.00 a 24.00):	Hora de treball (1a.,...):
Era el lloc de treball habitual? ☐ Sí ☐ No		S'estava fent el treball habitual? ☐ Sí ☐ No	
S'estava fent una feina habitual? ☐ Sí ☐ No		S'estava fent una operació freqüent? ☐ Sí ☐ No	

Testimonis:

Nom i cognoms:

Persona o persones afectades

Nom i cognoms:			
Edat:	Sexe:	Antiguitat en el lloc:	Hora de treball (1a.,...):
Empresa/institució:		Unitat d'adscripció:	
Lloc de treball:		Tipus de contracte:	
Tasques habituals:			
Nom i cognoms del/de la cap immediat:			

Investigació del succés

Reconstrucció de la seqüència de fets:

Anàlisi de causes i valoració dels fets:

Determinació de les causes principals:

Causa (segons annex 4 del Protocol)	Avaluació del risc (segons annex A)			
	Probabilitat	Gravetat de les conseqüències	Risc	
1	Deficiència	Exposició		
2				
...				

Establiment i seguiment de l'eficàcia de mesures correctores i preventives

Mesures correctores de les causes principals proposades:

Mesura	Responsable	Data prevista		Responsable comprovació
		Execució	Comprovació	
1				

Altres mesures proposades:

Mesura	Responsable	Data prevista		Responsable comprovació
		Execució	Comprovació	
1				

Documentació que es tramet, adjunta a l'enviament

- Arbre de causes

La Comissió d'Investigació de Successos

[Nom i cognoms] [Càrrec]	[Nom i cognoms] [Càrrec]	[Nom i cognoms] [Càrrec]	[Nom i cognoms] [Càrrec]
[Signatura] [Data]	[Signatura] [Data]	[Signatura] [Data]	[Signatura] [Data]

Llegenda informativa sobre el tractament de dades personals: [termes i condicions](#).

L'emplena l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut

Rep: [Nom i cognoms] [Càrrec]	Registra: [Nom i cognoms] [Càrrec]	Ho visa: [Nom i cognoms] [Càrrec]
[Signatura] [Data]	[Signatura] [Data]	[Signatura] [Data]
☐ Sí ☐ No	S'ha fet l'avaluació de riscos del lloc de treball	Data de la darrera versió:

Ref.: GDSI/UPF-RIILAT
Y de Y

Versió: 04

Data: 28-2-2023

Pàgina

Annex A. Avaluació del risc segons la probabilitat d'aparició de possibles conseqüències no desitjades i la gravetat d'aquestes

Nivell de probabilitat d'aparició de possibles conseqüències		Nivell d'exposició			
		Continuada (4) Contínuament. Diverses vegades en la jornada laboral durant temps perllongat.	Freqüent (3) Diverses vegades en la jornada laboral i durant un període de temps curt.	Ocasional (2) Alguna vegada en la jornada laboral i durant un període de temps curt.	Esporàdica (1) Irregularment.
Nivell de deficiència	Molt deficient (10) S'han detectat factors de risc significatius que determinen com molt possible la generació d'errors. El conjunt de mesures preventives existents respecte al risc resulta ineficaç.	Molt alta (40)	Molt alta (30)	Alta (20)	Alta (10)
	Deficient (6) S'ha detectat algun factor de risc significatiu que s'ha de corregir. L'eficàcia del conjunt de mesures preventives existents es veu reduïda considerablement.	Molt alta (24)	Alta (18)	Alta (12)	Mitjana (6)
	Millorable (2) S'han detectat factors de risc de menor importància. L'eficàcia del conjunt de mesures preventives existents respecte al risc no es veu reduïda considerablement.	Mitjana (8)	Mitjana (6)	Baixa (4)	Baixa (2)
	Acceptable (-) No s'ha detectat cap anomalia destriable. El risc està controlat.	--	--	--	--

Nivell de	Descripció
------------------	------------

	Nivell de probabilitat
--	------------------------

gravetat de les possibles conseqüències	Danys personals	Danys materials
Mortal (100)	1 mort o més	Difícil reparar el sistema
Molt greu (60)	Lesions greus que poden ser irreparables	Complexa i costosa reparació del sistema
Greu (25)	Lesions amb IT	Es requereix aturada del procés per fer la reparació
Lleu (10)	Petites lesions sense hospitalització	Reparable sense necessitat d'aturar el procés

Nivell de risc i d'intervenció		Molt alta (40-24)	Alta (20-10)	Mitjana (8-6)	Baixa (4-2)	
Nivell de conseqüències	100	4.000-2.400 Imminent	2.000-1.200 No tolerable	800-600 Greu	400-200 Moderat	
	60	2.400-1.440 No tolerable	1.200-600 Greu	480-360 Moderat	240 Moderat	120 Tolerable
	25	1.000-600 Greu	500-250 Moderat	200-150 Moderat	100-50 Tolerable	
	10	400-240 Moderat	200 Moderat	100 Tolerable	80-60 Tolerable	40 Tolerable

Adaptada d'una proposta de l'Institut Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo: *Nota técnica de prevención 330: Sistema simplificado de evaluación de riesgos de accidente*

ANNEX 3. INFORMACIÓ QUE S'HA D'INCLoure A L'APARTAT "DADES DE L'ACCIDENT" DEL FORMULARI D'ACCIDENT DE TREBALL

S'hi ha de fer constar la informació de l'accident (és a dir, la data, el dia de la setmana i el lloc de l'accident) i s'ha de descriure (la manera com es va produir, l'agent causant...):

- Si es tracta d'un accident nou o si es tracta d'una recaiguda d'un accident anterior.
- Dades del treballador, tant personals (nom, cognoms, sexe, DNI...), com laborals (grup de cotització a la Seguretat Social, ocupació, antiguitat, lloc de treball, tipus de contracte...).
- Dades de la Universitat, on s'han d'especificar el nom i l'adreça, així com el seu codi de compte de cotització.
- Dades referents al campus i/o edifici on han ocorregut els fets.
- Dades referents als factors de risc i als agents materials causants de la lesió.
- Dades referents a l'existència de pla de seguretat.
- Dades assistencials: es refereixen a la descripció de la lesió, a la part del cos lesionada, al metge o metgessa que va assistir l'accidentat, al tipus d'establiment sanitari i, sobretot, al grau de lesió: lleu, greu, molt greu o defunció.
- Dades econòmiques: s'ha d'indicar la base de cotització del treballador el mes anterior a l'accident i determinar-ne la base reguladora per a la prestació d'incapacitat temporal.
- Actuació en cas d'accidents greus, molt greus o defunció.

ANNEX 4. RELACIÓ NO EXHAUSTIVA DE CAUSES DELS SINISTRES

Condicions materials de treball

Màquines/Equips

- Òrgans mòbils allunyats del punt d'operació accessibles.
- Zona d'operació desprotegida o insuficientment protegida.
- Sistemes de comandament incorrectes (arrencada intempestiva, anul·lació de proteccions, etc.).
- Manca de sistemes de control o emergència (indicador de nivell, de temperatura, limitador de càrrega, etc.).
- Absència d'alarmes (posada en marxa de màquines perilloses, marxa enrere vehicles, etc.).
- Aturada d'emergència inexistent, ineficaç o no accessible.
- Absència d'elements de consignació de la màquina.
- Absència/deficiència de proteccions antibolcada (ROPS) en màquines automotrius.
- Absència/deficiència de cabina de protecció contra caiguda de materials (FOPS).

Materials

- Productes perillosos no identificats.
- Materials molt pesats en relació amb els mitjans de manutenció utilitzats.
- Materials amb arestes/perfils tallants.
- Materials voluminosos, dimensions desproporcionades, etc.
- Inestabilitat en emmagatzematge per apilament.

Instal·lacions

- Protecció davant de contactes elèctrics directes inexistent o inadequada.
- Protecció davant de contactes elèctrics indirectes inexistent o inadequada.
- Focus d'ignició no controlats.
- Inexistència, insuficiència o ineficàcia de sectorització d'àrees de risc.
- Sistemes de detecció d'incendis-transmissió d'alarmes incorrectes.
- Instal·lacions d'extinció d'incendis incorrectes.

Factors relatius a l'ambient i el lloc de treball

Espais, accessos i superfícies de treball i/o de pas

- Obertures i forats desprotegits.
- Zones de treball, trànsit i emmagatzematge no delimitades.
- Dificultat d'accés al lloc de treball.
- Dificultat de moviment en el lloc de treball.
- Escales insegures o en mal estat.
- Paviment deficient o inadequat (discontinu, lliscant, etc.).
- Vies d'evacuació insuficients o no practicables.
- Manca d'ordre i neteja.

Ambient de treball

- Agressió tèrmica.
- Nivell de soroll ambiental o puntual que provoca emmascarament de senyals, dificultat de percepció d'ordres verbals, etc.
- Il·luminació incorrecta (insuficient, enlluernaments, efectes estroboscòpics, etc.).
- Nivell de vibració que provoca pèrdua de tacte o fatiga.
- Intoxicació aguda per contaminants químics.
- Infecció, al·lèrgia o toxicitat per contaminants biològics.
- Agressions per éssers vius.

Factors Individuals

Personals

- Incapacitat física per al treball.
- Deficiència física per al treball.

Coneixements/Aptitud

- Manca de qualificació per a la tasca.
- Inexperiència.
- Deficient assimilació-interpretació d'ordres o instruccions rebudes.

Comportament/Actitud

- Incompliment d'ordres expressos per al treball.
- Retirada/anul·lació de proteccions o dispositius de seguretat.
- No utilització d'equips de protecció individual.
- Ús indegut d'eines o útils de treball.

Fatiga

- Física.
- Mental.

Organització del treball i gestió de la prevenció

Tipus i/o organització de la tasca

- Simultaneïtat d'activitats per al mateix treballador o treballadora.
- Extraordinària/inhabitual per al treballador o treballadora.
- Premura de temps/ritme de treball elevat.
- Monòton/rutinari.
- Aïllament.

Comunicació / Formació

- Formació inexistent o insuficient sobre procés o mètode de treball.
- Instruccions inexistent, confuses, contradictòries o insuficients.
- Carències de permisos de treball per a operacions de risc.
- Deficiències en el sistema de comunicació horitzontal i/o vertical.
- Sistema inadequat d'assignació de tasques.
- Mètode de treball inexistent/inadequat.

Defectes de gestió

- Manteniment inexistent / inadequat.
- Inexistència / insuficiència de tasques d'identificació / avaluació de riscos.
- Manca de correcció de riscos ja detectats.
- Inexistència dels EPI necessaris o inadequats.
- Productes perillosos mancats d'identificació per etiqueta o fitxa de seguretat.
- Intervencions davant d'emergències no previstes.

ANNEX 5. RELACIÓ NO EXHAUSTIVA DE CONTINGUTS DE L'INFORME D'INVESTIGACIÓ D'UNA MALALTIA PROFESSIONAL

Tot i no existir un únic model normatiu d'informe d'investigació de malaltia professional i que cada malaltia professional pot necessitar algunes dades concretes, s'estableix un contingut mínim.

Dades del cas

1. Dades identificatives de la persona afectada: nom i cognoms, edat, data d'incorporació, categoria professional, antiguitat del treballador o treballadora en el lloc de treball, altres llocs de treball que hagi pogut ocupar a la Universitat.
2. Síntomes que presenta la persona afectada: part del cos afectada; sobretot en el cas de patologies musculoesquelètiques cal indicar clarament també si és costat dret o esquerre, epígraf del quadre de malalties professionals (grup, agent i subagent).
3. Dades del lloc de treball: nom del lloc de treball, unitat administrativa o acadèmica d'adscripció.

Anàlisi de factors de risc

1. Descripció del lloc de treball, incloent les tasques (desglossades) més rellevants desenvolupades en el lloc de treball ocupat per la persona afectada de patir la malaltia professional i indicant el temps concret de dedicació o el percentatge de temps de la seva jornada fent cadascuna.

En aquesta relació de tasques s'han de descriure els processos i els procediments de treball, enumerar les màquines i els equips de treball usats, així com els productes i els materials emprats; finalment, cal indicar també els equips de protecció col·lectiva i individual del lloc de treball.

Si es considera convenient, també es farà el mateix d'anteriors llocs de treball ocupats per la mateixa persona a la Universitat.

2. Identificació dels factors de risc relatius a l'exposició (grup, agent i subagent) per enquadrar correctament la malaltia professional dins del quadre regulador de malalties professionals. Per a cadascun dels grups i subgrups hi ha una sèrie d'observacions concretes que cal fer en funció dels agents relacionats. Per exemple, els elements que s'han d'identificar durant la investigació no són els mateixos en el cas d'inhalació de substàncies químiques que en el cas de patologies específiques de les cordes vocals o lesions musculoesquelètiques.

Causes desencadenants de la malaltia professional

Seguint sempre que sigui possible les indicacions de l'apartat "5.5. Quarta fase: investigar les causes del succés" d'aquest protocol, amb la finalitat d'establir *causes certes deduïdes de fets provats* que no siguin meres suposicions.

Proposta de planificació de mesures preventives i correctores

Aquestes mesures, que també segueixen les previsions de l'apartat 5.5.1.3 d'aquest protocol i els criteris descrits com a principis preventius en l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals, s'han d'implantar en un temps concret i seguint la normativa reguladora específica per a cada situació, per la qual cosa disposaran d'una planificació detallada de la seva prioritització i seguiment de la seva efectivitat.

Fonts documentals

Relació no exhaustiva dels components del sistema de gestió preventiu analitzats en la investigació de la malaltia professional, com per exemple: pla de prevenció, aquest protocol, avaluacions de riscos generals de la UPF i específics del lloc de treball ocupat per la persona que pot patir la malaltia, registres de control i seguiment de les condicions del lloc de treball relacionat, informació i formació rebudes per la persona malalta, vigilància de la salut realitzada i protocols aplicats al lloc de treball.